

במה מדליקין פרק שני שבת

כד.

עין משפט נר מצוה

בט א מיי פ"ב מהל (מהל)
תפלה ה"י ו"פ"ג)
המלכות צדקות הלכה ו סמנ
ענין ח טושי"ע א"ח סי'
מפד עפ"ק א'
ב ג מיי פ"ב מהל צדקות
הלכה ה סמנ ע"ש טושי"ע
א"ח סי' מפד:
גא ג מיי פ"ב מהל תפלה
הלכה י סמנ עשין ט'
טושי"ע א"ח סי' מפד סמ"א א'
וסמנ חל ספ"ק ג':
גב ד מיי ע"ש ה"י די טור
טושי"ע א"ח סי' מפד
ספ"ק א' ג':
גה ה ע"ש ספ"ק ג':
גד ו מיי ע"ש ה"י ו"י סמנ
ע"ש טושי"ע א"ח סי'
מפד עפ"ק ג':

מוסף תוספות

א. דהוא גזירה היא. מוס'
ענין לעיל כ"א. ד"ה ו"ה
טוס' גזירה ופ"ק וקוס' ונגזר
מ"ה גזירה. ב. דהא גזירה
היא. מוס' ה"ל"ט. ג. א"י"ג
ד"ה גזירה" ש"א גזירות
אטו ירדן ולא תענית
דאיכא נטפיא א"פ"ה גזר
ד"י"ט אטו שבת ד"י"ט
ושבת כי דהדי גינהו. מוס'
ה"ל"ט. ד. דהא כיון
גזירה ש"א יטה. שהיא
מלאכה בגזירה של תורה,
חשיבין להו כהוא דכ"ו
אבל כ"פ כל הכלים גבי
טלילור דרבנן א"י"ג
דמשום חשש הוצאה
אפרים. חומרא יתירא
היתה ולא גזרינן בה ד"י"ט
אטו שבת. ר"ע"ה. ה. לפי
שאינה ראיה לכלום. מוס'
ה"ל"ט. ו. שמדליק בערב
שבת ואיכא למגור ש"א
יטה בשבת. מוס' ה"ל"ט.
ז. מלישנא דברייתא. ח'
ה"ל"ט. ט. ו"ל אטו אלא
ב"י"ט החל להיות
בער"ש. מוס' ה"ל"ט.
י. דליכא למיחש להטי'
וכ"ש דהוה לן למשרי
ב"י"ט. א"י"ה. עשה לה"י.
י"א. ש"אין שורפין
קדשים ב"י"ט. והיינו
ס"י"עתי דרב חסדא. עשה
לה"י. י"א. למה הפסיק
בפסקא ד"ל"א בשמן
ש"י"פ"ה בין הלכות
חובנה. י"ב. והא
דאיבעיא להו בבהמ"ז
ולא איבעיא להו בתפלה,
משום. י"ג. ה"ל"ט.
י"ד. מוכיב ל"י. ח' ה"ל"ט.
י"ה. שכל שיש בה הודאה
לשעבר ואומר בהודאה.
מאלי. י"ז. כיון כל תפלה
להבא. מאלי. י"ח. והונקו,
דהתם לאו דאסיר בעשיית
מלאכה. אלא. י"ט. אלא
י"א. שאין מחזירין אלא
ביום שיש בהם קרבן
מוסף, אבל אין בהם קרבן
מוסף כגון חנוכה ופורים
שחרית ומנחה, תענית
ומעמדות אין מחזירין
אותו. הגהות מנ"ס.
י"ב. אלמא כל כה"ג לאו
שק"י מקרי. י"ג. ה"ל"ט. כיון
שבשעה שהתפלל בתענית
ה"י. י"ד. ה"ל"ט. כ"ו. דא"ע"ג
דאיכא נביא ביום, כיון
דליכא נביא במנחה אין
מחזירין. מוס' ה"ל"ט.
י"ה. דמפסיר נביאי במנחה
בשבת כשהל ב"י"ט, לאו
דוקא נביא. אלא. מוס'
מגילה ט"ז. ד"ה הקולא.
י"ז. ופסקי היינו הפסטה.
מוס' מגילה ט"ז. ד"ה הקולא.
י"ח. וקראמין. דאין
מפסירין. מוס' ה"ל"ט.

ולא גזרי' נתן לתוך חלב מהותך שמן אטו לא נתן דבלא נתן נמי לא
אסור אלא אטו שאין מהותך א"ע. דבלא מהותך גזרינן גזרה לגזרה
דגזרי' אטו שאינו מהותך ושאינו מהותך אטו שמא יטה הא לא חשיב
גזרה לגזרה. דכשאינו מהותך ודאי יטה לפי שאינו נמשך אחר הפמילה
אזל הכא משום שמנ"ה עליו לית

לן למימר ודאי יטה ומיך ר"י דהכא
לא חשיב גזירה לגזרה ד"י"ט ושבת
כי הדדי נינהו כדלמרינן צפרק צמנה
אשה (לקמן דף ס. ו) וס"ס גבי סגל
המסומר^א וקשה לרש"י^א דהכא גזרינן
י"י"ט אטו שבת וצריש כל הכלים
(לקמן דף קכד. ו) וס"ס מסקינן דלא
גזרינן ושמא אין להשוות גזרות של
חכמים זו לזו אומ"ס שאינם צמלאכה
אחת: ד. גזירה י"י"ט אטו שבת.
וקשה לרש"י^א הא דתנן צ"ג^א דבינה
(דף ס. ו) וס"ס מעשה וסאל ר' טרפון
עליה ועל החלה שנטמאת ואמרו לו
לא חיזם ממקומה^ה והשתא לרצה
אמאי לא חיזמה והא חיזא להיסק
תחת מבשילו דלא שייך זה למיגור
י"י"ט אטו שבת כמו צממין ולפי טעמא
דאין שורפין קדשים ציוס טוב ניחא
ולרין לדחוק דגזרינן חלה בשבת
אטו שמת^ה:

תניא בוותיה דרב חסדא. וא"ת
והא' משמע חוץ משמן
שריפה דאין מדליקין בשבת ולא
צ"י"ט והיינו דלא כרז חסדא דלר"י
מדליקין בשבת^ה ו"ל דה"ק כל אלו
שאמרו אין מדליקין בשבת מדליקין
ציוס טוב וכ"ש אומ"ס שמדליקין
בשבת מדליקין ציוס טוב מוח משמן
שריפה שאף על פי שמדליקין בשבת^ה
אין מדליקין ציוס טוב וכ"ו:

איבעיא להו מהו להזכיר ש"ר
חנוכה בברכת המזון.

מימיה דהך מילתא הוה ליה לאסקי
לעיל גבי מילי דחנוכה^ה:

מהו להזכיר ש"ר חנוכה בבהמ"ז.
^אבתפלה פשיטא ליה דלמזכיר
משום דתפלה צ"צור הוא ואיכא
פרסומי ניסא אזל צהמ"ו^א שצ"ת^א
ליכא פרסומי ניסא כולי האי:

מוזכיר בהודאה. דעל הסיס
הודאה היא ולא תפלה^א:

בבונה ירושלים. כמו צ"ח
שאומר יעלה ויבא צבונה
ירושלים^ה ומשום דיעלה ויבא היא

תפלה ותחנונים תקנה^ה צבונה
ירושלים דהיא נמי תפלה וצ"ח
תיקנה צבונה שהיא תפלה להשג
ישראל לירושלים: או ד"למא כיון
דלא אסור בעשיית מלאכה ב'ו. והא
דלמך צ"ג דמגילה (דף כז. ו) וס"ס
כל שיש צו ציטול מלאכה לעס כגון
תענית צ"צור וט' צ"צ קורין שלשה
ושאין צו ציטול מלאכה לעס כגון
ראש חודש וחולו של מועד קורין
ד"ט^ה היינו מנהג צעלמא שאין רגילין
לעשות מלאכה^ה:

ד**תני** ר' אושעיא (בוותיה) ב'ו. מהכא לא הוי צע"י למיפוט לעיל דאינו מזכיר חנוכה בצרכת המזון דאיכא לדוקא נקט תענית ומעמדות אזל חנוכה ופורים אף על פי שאין צ"ח קרבן מוסף לרין להזכיר משום פרסומי ניסא ואיכא לעיל למיפוט צבונה נקט תענית ומעמדות משום תפלה מוסף והוא הדין דחנוכה ומיניה אף צבונה ופורים אס לא אמר בתפלה אין מחזירין אותו^א כדמניא צבונה צמלא צמספתא דצרכות (פקד מ"ה): **תעניות** ועמדות ערבית שחרית ומנחה ב'ו. מה שפי' הגאונים שאין אנו רגילין לצומרה ערבית ואפילו שחרית שמא יארע לו אונס חולי או צולמוס ויטעוס כלום ומלא שקרן בתפלתו: אין מחזירין אותו. דלאו דאורייתא נינהו: **צרכות המזון**. של ערבית צכניסתו וכ"ש ציליאתו כצכר עזר היום: של חנוכה צמוספין. בתפלה מוספין דשבת ור"ח שבתוך ימי חנוכה מהו להזכיר על הניסים צהודאה: **צד' תפלות**. ערבית ושחרית ומוסף ומנחה וכיון שחוצת תפלה זה היום אינה פחותה משאר תפלות של יום: אין נביא צ"ח. הכל נמי הואיל אלאמלא ר"ח אין מוספין צמנכה לעיל צע"י לצרכות: **הכל איסיה** (בשחרית וערבית) ומנחה. וכיון שהיום מחויב צכרצע תפלות כו כן וז: **המפטיר צבניה צמנחה בשבת**. מלאכי צתפוצת הגאונים שהיו רגילים לקרות צבניה צצבתות צמנחה עשרה פסוקים צבימי פרסיים גזרו גזרה^ה שלא לעשות וכיון שנתמלקו סתמלקו: אין נביא צמנחה ציוס טוב. ואף על גב דאיתיה שחרית הואיל ומנחה לאו משום יום טוב אחי לא מוזכרינן: ככל

צרכות המזון. בתפלה פשיטא לן שהרי להלל ולהודאה נקצבו כדלמרינן לעיל^ה: לא מוזכרינן. לא חייבו להזכיר: אינו מוזכר. אינו צריך להזכיר: מה תפלה צכרכה הודאה. דהא כולה מילתא דחנוכה עיקרה להודאה נתקנה: **צהודאה**. צכרכת הארץ: ואומר מעין המאורע צענודה. לבקש רחמים על ישראל ועל ירושלים להשיב עבודה למקומה לעשות קצנות היום: שני תמישי. משמע של כל צצבות השנה ומאי צבדתייהו לזוכרם ולחלקם משאר ימות השנה: של תעניות. שהיו גזריים תעניות על הגשמים שני ותמישי וישני צמס' תענית (דף י.): **ושל מעמדות**. כלומר לימים של מעמדות שהיו מתענין ארבעה תעניות צצבת שני ושלישי ורביעי ותמישי^ה מעין המאורע דידהו תפלה תענית: **ערבים**. לילי כניסתו ואע"פ שאוכל ושותה כל הלילה מתפלל תפלה תענית מלאחר שצכנס היום והכי נמי אמר רז הונא צמסכת תענית (דף י"א): יתד שקבל עליו תענית אף על פי שאוכל ושותה כל הלילה מתפלל תפלה תענית. וצתשו הגאונים מלאכי צרייתא שנו צכזיתו פעמים שאלס שרו צתענית ואינו מתפלל ופעמים שאינו שרו צתענית ומתפלל הא כ"ד כאן צכניסתה כאן ציליאתה כלומר ערב תענית אע"פ שעתיד לאכול לאחר תפלה מתפלל תפלה תענית וליל מחמתו אף על פי שעדנו צתענית מתפלל תפלה תענית ערבית אינו מתפלל תפלה תענית. וסוף דברי הגאונים כצכו אזל אין אנו רגילים לומר ערבית ואפילו שחרית שמא יארע לו אונס חולי או צולמוס ויטעוס כלום ומלא שקרן בתפלתו: אין מחזירין אותו. דלאו דאורייתא נינהו: **צכרכות המזון**. של ערבית צכניסתו וכ"ש ציליאתו כצכר עזר היום: של חנוכה צמוספין. בתפלה מוספין דשבת ור"ח שבתוך ימי חנוכה מהו להזכיר על הניסים צהודאה: **צד' תפלות**. ערבית ושחרית ומוסף ומנחה וכיון שחוצת תפלה זה היום אינה פחותה משאר תפלות של יום: אין נביא צ"ח. הכל נמי הואיל אלאמלא ר"ח אין מוספין צמנכה לעיל צע"י לצרכות: **הכל איסיה** (בשחרית וערבית) ומנחה. וכיון שהיום מחויב צכרצע תפלות כו כן וז: **המפטיר צבניה צמנחה בשבת**. מלאכי צתפוצת הגאונים שהיו רגילים לקרות צבניה צצבתות צמנחה עשרה פסוקים צבימי פרסיים גזרו גזרה^ה שלא לעשות וכיון שנתמלקו סתמלקו: אין נביא צמנחה ציוס טוב. ואף על גב דאיתיה שחרית הואיל ומנחה לאו משום יום טוב אחי לא מוזכרינן: ככל

תניא בוותיה דרב חסדא^ה כל אלו שאמרו אין מדליקין בהן בשבת מדליקין בהן ביום טוב חוץ משמן שריפה לפי שאין שורפין קדשים ביום טוב: איבעיא להו מהו להזכיר של חנוכה בברכת המזון כיון דמזכרינן הוא לא מוזכרינן או דילמא משום פרסומי ניסא מוזכרינן אמר רבא אמר רב סהורה אמר רב הונא אינו מוזכר ואם בא להזכיר מוזכר בהודאה רב הונא בר יהודה איקלע לבי רבא סבר לאדכורי בבונה ירושלים אמר להו רב ששת כתפלה אמה תפלה בהודאה אף ברכת המזון בהודאה. להו מהו להזכיר ראש חודש בברכת המזון אם תימצי לומר בחנוכה דרבנן לא צריך ראש חודש דאורייתא צריך או דילמא כיון דלא אסור בעשיית מלאכה לא מוזכרינן רב אמר ימוזכר רבי חנינא אמר אינו מוזכר אמר רב זריקא נקוט דרב בידך דקאי רבי אושעיא בוותיה דתני ר' אושעיא צ"ימים שיש בהן קרבן מוסף כגון ר"ח וחוש"מ ערבית ושחרית ומנחה מתפלל שמונה עשרה ואומר מעין המאורע בעבודה ואם לא אמר מחזירין אותו ואין בהן קדושה על הכוס ויש בהן הזכרה בברכת המזון ימים שאין בהם קרבן מוסף, כגון שני החמישי ושל תעניות ומעמדות ערבית ושחרית ומנחה מתפלל ר"ח ואומר מלאכי צתפוצת בשועט תפלה, ואם לא אמר אין מחזירין אותו, ואין בהם קדושה על הכוס ולא הזכרה בבהמ"ז. ואסיקנא נמי דמוזכר של חנוכה בתפלת המוסף של שבת ושל ר"ח שבת

רבינו הגנאל

ותניא בוותיה כל השבנים שאמרו חכמים אין מדליקין בהן בשבת אבל מדליקין בהן ביום טוב חוץ משריפה, שאין שורפין קדשים (פסולין) ב"י"ט אמר רבא מוזכר של חנוכה בברכת המזון כתפלה, מה תפלה בהודאה אף ברכת המזון בהודאה. אמר רב ממון, דהני רב הושעיא ימים שיש בהן קרבן מוסף, כגון ר"ח וחולו של מועד ערבית שחרית ומנחה מתפלל י"ח ואומר מעין המאורע בעבודה, ואם לא אמר מחזירין אותו, ואין בהם קדושה על הכוס, ויש בהן הזכרה בבהמ"ז. ימים שאין בהם קרבן מוסף, כגון שני החמישי ושל תעניות ומעמדות ערבית ושחרית ומנחה מתפלל ר"ח ואומר מלאכי צתפוצת בשועט תפלה, ואם לא אמר אין מחזירין אותו, ואין בהם קדושה על הכוס ולא הזכרה בבהמ"ז. ואסיקנא נמי דמוזכר של חנוכה בתפלת המוסף של שבת ושל ר"ח שבת

ד**תני** ר' אושעיא (בוותיה) ב'ו. מהכא לא הוי צע"י למיפוט לעיל דאינו מזכיר חנוכה בצרכת המזון דאיכא לדוקא נקט תענית ומעמדות אזל חנוכה ופורים אף על פי שאין צ"ח קרבן מוסף לרין להזכיר משום פרסומי ניסא ואיכא לעיל למיפוט צבונה נקט תענית ומעמדות משום תפלה מוסף והוא הדין דחנוכה ומיניה אף צבונה ופורים אס לא אמר בתפלה אין מחזירין אותו^א כדמניא צבונה צמלא צמספתא דצרכות (פקד מ"ה): **תעניות** ועמדות ערבית שחרית ומנחה ב'ו. מה שפי' הגאונים שאין אנו רגילין לצומרה ערבית ואפילו שחרית שמא יארע לו אונס חולי או צולמוס ויטעוס כלום ומלא שקרן בתפלתו: אין מחזירין אותו. דלאו דאורייתא נינהו: **צכרכות המזון**. של ערבית צכניסתו וכ"ש ציליאתו כצכר עזר היום: של חנוכה צמוספין. בתפלה מוספין דשבת ור"ח שבתוך ימי חנוכה מהו להזכיר על הניסים צהודאה: **צד' תפלות**. ערבית ושחרית ומוסף ומנחה וכיון שחוצת תפלה זה היום אינה פחותה משאר תפלות של יום: אין נביא צ"ח. הכל נמי הואיל אלאמלא ר"ח אין מוספין צמנכה לעיל צע"י לצרכות: **הכל איסיה** (בשחרית וערבית) ומנחה. וכיון שהיום מחויב צכרצע תפלות כו כן וז: **המפטיר צבניה צמנחה בשבת**. מלאכי צתפוצת הגאונים שהיו רגילים לקרות צבניה צצבתות צמנחה עשרה פסוקים צבימי פרסיים גזרו גזרה^ה שלא לעשות וכיון שנתמלקו סתמלקו: אין נביא צמנחה ציוס טוב. ואף על גב דאיתיה שחרית הואיל ומנחה לאו משום יום טוב אחי לא מוזכרינן: ככל

שאמלא שבת אין נביא במנחה. וקשה לר"י דתנן צפרק שלישי דמגילה (דף כ"א. ו) וס"ס ע"ש צשני וצממישי וצצבת צמנחה קורין שלשה ואין מפסירין צבניה ומיך ר"ח דנביא דהכ"ה^ה היינו כחוצים שהיו מפסירין צכמציים צצבת צמנחה כדלמך צפרק כל כתי' (לקמן דף קט"ז): **צכרצע** פסקי סקדלא צכמציים צצבתא^ה וצמגילה^ה איירי צבניה ממש: ולי